

การศึกษาศานภาพและความสามารถในการแข่งขันของ
ธุรกิจการขนส่งผู้โดยสารทางบกอื่น ๆ ที่มีตารางเวลาในประเทศไทย

สำนักบริหารการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

จัดทำโดย
บริษัท ซี เอ อินเตอร์เนชั่นแนล อินฟอร์เมชั่น จำกัด
กันยายน 2552

คำนำ

รายงานสรุปการศึกษาสถานภาพและความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการ การศึกษาสถานภาพและความสามารถในการแข่งขันของ ธุรกิจการขนส่งผู้โดยสารทางบกอื่นๆ ที่มีตารางเวลาในประเทศไทย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา “โครงการการประกอบธุรกิจบริการของไทยเพื่อจัดทำแนวทางในการอนุญาตหรือมาตรการสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศและส่งเสริมพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของผู้ ประกอบการไทย” ข้อมูลที่นำเสนอนี้ได้จากการศึกษาทั้งข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ด้านสถานภาพการ ประกอบธุรกิจ และความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการเป้าหมาย ซึ่งกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ได้มอบหมายให้บริษัท ซี เอ อินเตอร์เนชั่นแนล อินฟอร์เมชั่น จำกัด ดำเนินการในช่วงเดือน สิงหาคม 2552 ถึง มิถุนายน 2553 โดยข้อมูลทุติยภูมินั้นได้จากการศึกษา ทบทวนข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแต่ละธุรกิจทั้งในภาครัฐและเอกชน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิได้จากสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญในธุรกิจ การสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบการในธุรกิจ และการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐภาคเอกชนในธุรกิจ

ทั้งนี้รายงานฉบับสมบูรณ์ ที่มีเนื้อหาครบถ้วน ในส่วนกรอบแผนงานและกลยุทธ์ในการป้องกันผลกระทบและการพัฒนาขีดความสามารถของสถานประกอบการไทย เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือการเข้ามาประกอบกิจการของสถานประกอบการต่างชาติ ผู้อ่านสามารถติดต่อขอข้อมูลได้จาก สำนักบริหารการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

คณะที่ปรึกษาโครงการขอขอบคุณกรมพัฒนาธุรกิจการค้าและหน่วยงานทั้งภาครัฐและสมาคมธุรกิจเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสถานประกอบการในทุกสาขาธุรกิจ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้การศึกษาครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ทุกประการ

หัวหน้าทีมที่ปรึกษาโครงการ ฯ

เพียรจิต สิงห์ไทรราช

บริษัท ซี เอ อินเตอร์เนชั่นแนล อินฟอร์เมชั่น จำกัด

มิถุนายน 2553

สถานภาพและความสามารถในการแข่งขันของ ธุรกิจการขนส่งผู้โดยสารทางบกอื่น ๆ ที่มีตารางเวลา

ธุรกิจการขนส่งผู้โดยสารทางบกอื่น ๆ ที่มีตารางเวลา (TSIC Code: I60210) ครอบคลุมการให้บริการในลักษณะรถโดยสารประจำทาง คือ รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารเพื่อสินค้าตามเส้นทางที่กำหนด ทั้งนี้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง ได้กำหนดเส้นทางการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารออกเป็น 4 หมวด โดยแจกแจงเป็น

เส้นทาง หมวด 1 หมายถึง เส้นทางการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารประจำทางภายในเขตกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล เมือง และเส้นทางต่อเนื่อง

หมวด 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง เส้นทางการขนส่งประจำทางภายในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดที่มีเส้นทางต่อเนื่องในเขตปริมณฑล โดยลักษณะเส้นทางการเดินรถส่วนใหญ่ผ่านถนนสายหลัก และถนนสายสำคัญที่เป็นบริเวณชุมชนที่อยู่อาศัยหนาแน่น แหล่งธุรกิจการค้า สถาบันการศึกษา สถานที่ราชการ เป็นต้น

หมวด 1 ในส่วนภูมิภาค หมายถึง เส้นทางภายในเขตเทศบาล สุขาภิบาลเมืองในส่วนภูมิภาคมีลักษณะเส้นทางผ่านถนนสายหลักที่มีประชาชนอาศัยหนาแน่นรวมทั้งสถานที่สำคัญๆ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล ตลาด สถานีขนส่งผู้โดยสาร สถานที่ราชการ เป็นต้น

เส้นทาง หมวด 2 หมายถึง เส้นทางการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสาร ซึ่งมีเส้นทางเริ่มต้นจากกรุงเทพมหานครไปยังจังหวัดในส่วนภูมิภาค

เส้นทาง หมวด 3 หมายถึง เส้นทางการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสาร ซึ่งมีเส้นทางระหว่างจังหวัดหรือคาบเกี่ยวระหว่างเขตจังหวัดในส่วนภูมิภาค

เส้นทาง หมวด 4 หมายถึง เส้นทางการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสาร ในเขตจังหวัด ซึ่งอาจจะประกอบด้วยเส้นทางสายหลักสายเดียว หรือเส้นทางสายหลักและเส้นทางสายย่อยซึ่งแยกออกจากเส้นทางสายหลักไปยังอำเภอ หมู่บ้าน หรือเขตชุมชน โดยแจกแจงเป็น

หมวด 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง เส้นทางที่มีลักษณะเส้นทางเดินรถส่วนใหญ่ผ่านถนนสายรองและถนนในซอยที่เชื่อมต่อกับถนนสายหลัก มุ่งเน้นการให้บริการเชื่อมต่อกับเส้นทางรถโดยสารประจำทางหมวด 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร

หมวด 4 ในส่วนภูมิภาค หมายถึง เส้นทางรถโดยสารภายในเขตจังหวัดเพื่อเชื่อมโยงการเดินทางของประชาชนในเขตชุมชนต่าง ๆ คือ หมู่บ้าน อำเภอ และเมือง

สาระสำคัญของสถานภาพของธุรกิจได้พอสังเขป ดังนี้

กิจการในธุรกิจการขนส่งผู้โดยสารทางบกที่มีตารางเวลาจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 มีจำนวน 2,485 ราย และในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (2543-2552) มีแนวโน้มของจำนวนกิจการ ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยร้อยละ 1.36 ต่อปี จำนวนกิจการที่มีผู้ถือหุ้นสัญชาติไทย 100% มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 77.89 ส่วนกิจการที่มีต่างชาติมาร่วมทุนมีอยู่ร้อยละ 22.11 โดยสัญชาติที่เข้ามาร่วมถือหุ้นและนำเงินเข้ามาลงทุน ในกิจการการขนส่งผู้โดยสารทางบกที่มีตารางเวลามากที่สุดในปี 2551 คือ เกาหลีใต้ ธุรกิจนี้เกือบทั้งหมดเป็นองค์กรขนาด SMEs มีอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลเพียงร้อยละ 46.48 ส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ในส่วนภูมิภาค ใน ปี 2550 กิจการทั้งหมดทั่วประเทศ มีรายได้รวมกันประมาณสามหมื่นล้านบาท

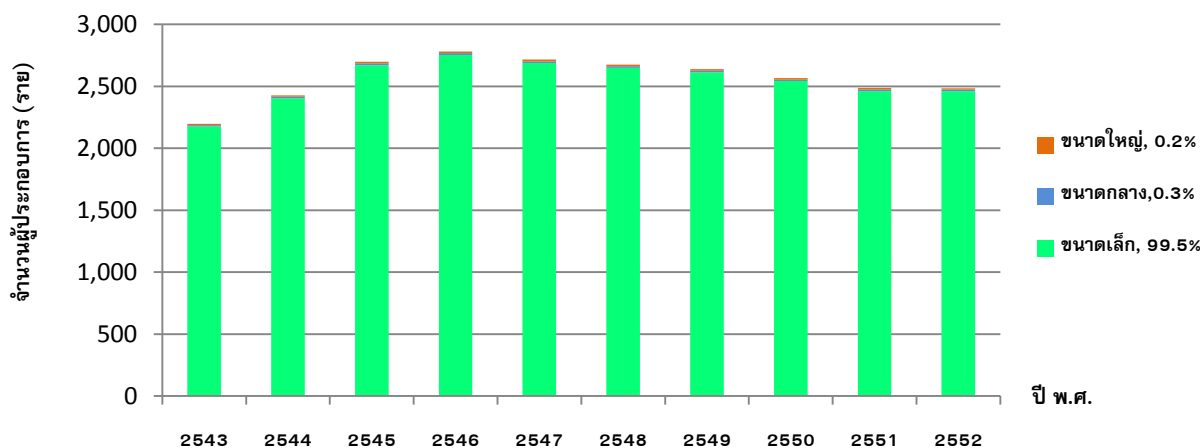
ด้านจุดแข็งหรือความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจพบว่า กิจการที่เป็นคนไทย 100 % มีการบริการดีเป็นที่ยอมรับ บุคลากรมีความชำนาญในเส้นทางการให้บริการ มีการรวมกลุ่มช่วยเหลือสนับสนุนและพัฒนาการให้บริการของผู้ประกอบการ ในขณะที่กิจการที่มีต่างชาติร่วมถือหุ้นมีข้อได้เปรียบด้านการให้บริการเป็นที่ยอมรับ มีการปรับเปลี่ยนรถให้มีความพร้อมอยู่เสมอ ได้รับควมไว้วางใจในระบบความปลอดภัย และมีการพัฒนาบุคลากรด้านเครื่องยนต์ การซ่อมอยู่เสมอ ด้านจุดอ่อนหรือข้อจำกัด พบว่ากิจการที่มีผู้ถือหุ้นเป็นคนไทย 100 % ขาดแคลนเงินทุน

ในการนำเข้ารถยนต์ที่มีความทันสมัย บุคลากรยังขาดประสิทธิภาพด้านการซ่อมเครื่องยนต์ระบบใหม่ๆ ในขณะที่จุดอ่อนของกิจการที่มีต่างชาติร่วมถือหุ้น คือ มีการเข้าออกบ่อย รวมทั้งมีปัญหาเรื่องการขยายตลาดหรือเส้นทางการให้บริการที่จะต้องมีการขออนุญาตที่ค่อนข้างยาก ทั้งนี้ประเด็นที่ใช้ในการแข่งขันของธุรกิจการขนส่งผู้โดยสารทางบกที่มีตารางเวลา คือ การให้บริการดี รถที่ใช้บริการสะอาด และปลอดภัย และมีเส้นทางที่รองรับกับความต้องการใช้บริการ โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการปรับเปลี่ยนรถยนต์ที่ใช้ในกา รให้บริการให้มีความทันสมัย นำระบบติดตามตรวจสอบรถเข้ามาใช้ และนำระบบการบริหารจัดการที่มีมาตรฐานสากลมาใช้ภายในองค์กร ทั้งนี้สามารถสรุป สถานภาพและสภาวะการแข่งขันของธุรกิจ การขนส่งผู้โดยสารทางบกที่มีตารางเวลา มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทางเศรษฐกิจที่สำคัญของธุรกิจการขนส่งผู้โดยสารทางบกอื่น ๆ ที่มีตารางเวลา ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2552

1.1. จำนวนและสัดส่วนของสถานประกอบการ จำแนกตามขนาดของกิจการ

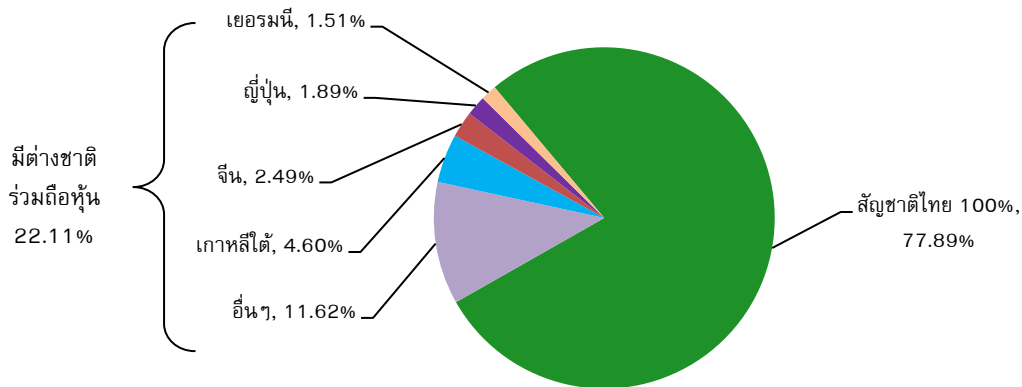
จำนวนสถานประกอบการจำแนกตามขนาดกิจการ ในปี 2543-2552

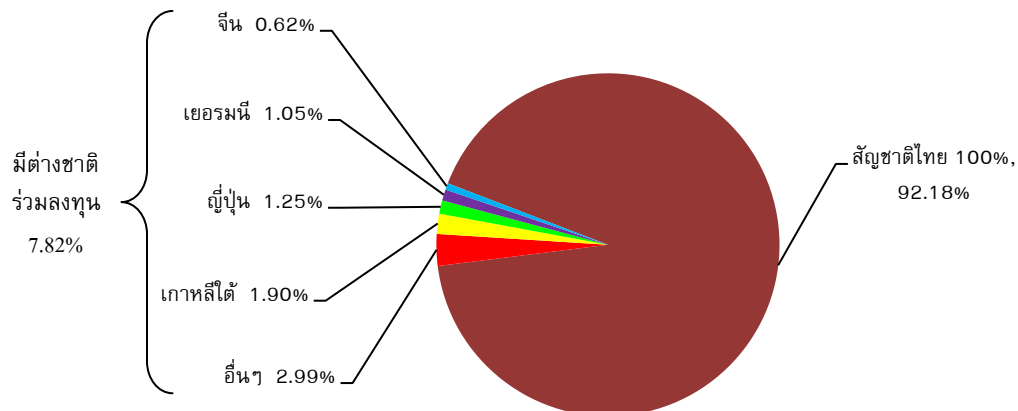
จำนวนสถานประกอบการทั่วประเทศจนถึงปี 2552 (ณ เดือนกุมภาพันธ์) มีจำนวนคงอยู่รวม 2,485 ราย โดยสถานประกอบการเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 99.80) เป็นสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs) ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2543-2552) จำนวนสถานประกอบการมีอัตราการเติบโตต่อปีเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง และมีการเติบโตเฉลี่ยในรอบ 10 ปี เพียงร้อยละ 1.36 ด้านการกระจายตัวของสถานประกอบการพบว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑลร้อยละ 46.48 รองลงมาคืออยู่ภาคใต้ (ร้อยละ 15.69) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 12.52) ตามลำดับ

1.2. จำนวนและทุนจดทะเบียนของกิจการจำแนกตามสัดส่วนของผู้ถือหุ้น

จำนวนของกิจการ จำแนกตามสัดส่วนของผู้ถือหุ้น ปี 2551

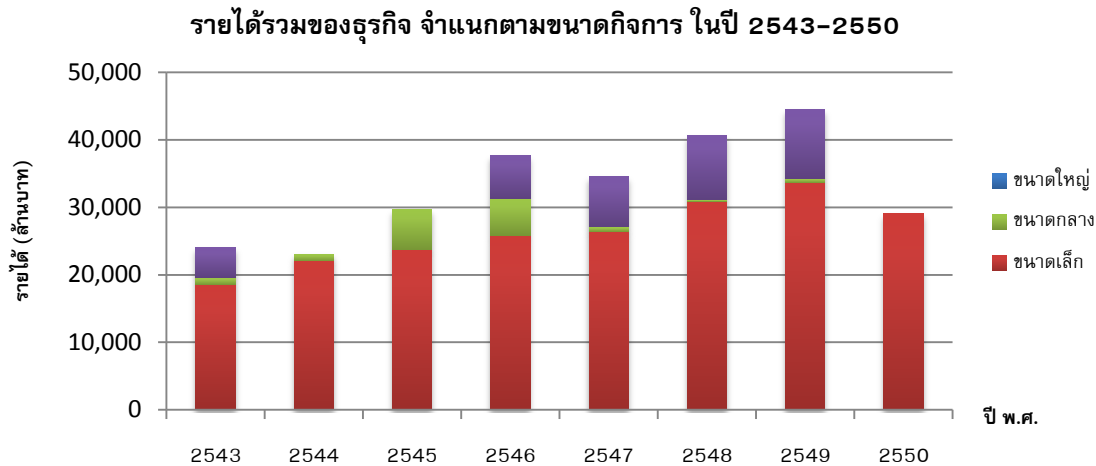

ทุนจดทะเบียนของกิจการ จำแนกตามสัดส่วนของผู้ถือหุ้น ณ ปี 2551

เมื่อพิจารณาด้านการถือหุ้นของกิจการในธุรกิจ พบว่า ในปี พ .ศ. 2551 มีจำนวนกิจการที่เป็นสัญชาติไทย 100% มีถึงร้อยละ 77.89 มีมูลค่าทุนจดทะเบียนรวม คิดเป็นร้อยละ 92.18 ของมูลค่าทุนจดทะเบียนทั้งหมด ส่วนกิจการที่มีชาวต่างชาติเข้าร่วมถือหุ้นมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 22.11 มีมูลค่าทุนจดทะเบียนรวม คิดเป็นร้อยละ 7.82 ของทั้งหมด ทั้งนี้ผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีสัญชาติเกาหลีใต้ มากที่สุด รองลงมาคือ จีน ญี่ปุ่น และ เยอรมนี ตามลำดับ

1.3. มูลค่าตลาดจากรายได้รวมของธุรกิจ จำแนกตามขนาดของกิจการ

ด้านการประเมินมูลค่าตลาดของธุรกิจ จากการ ประมาณการรายได้ของสถานประกอบการทุกขนาดรวมกัน จนถึงปี 2550 มีมูลค่ารวมประมาณ 29,032.34 ล้านบาท ทั้งนี้ในรอบ 8 ปี (ช่วงปี พ.ศ. 2543-2550) มูลค่าตลาดด้านรายได้ของธุรกิจมีอัตราการเติบโตต่อปีไม่คงที่และพบว่าในช่วงดังกล่าวมีการเติบโตเฉลี่ยต่อปีคิดเป็นร้อยละ 2.65 ทั้งนี้สถานประกอบการที่เป็นผู้นำตลาด ซึ่งมีรายได้สูงสุดในช่วงปี พ.ศ. 2548-2550 เช่น บริษัท ขนส่ง จำกัด บริษัท เชดชัยมอเตอร์เซลส์ จำกัด บริษัท กรุงเทพมหานครขนส่ง จำกัด บริษัท นครชัยแอร์ จำกัด บริษัท เอส .เค. ทัวร์ แอนด์ เซอร์วิส จำกัด บริษัท ชัยพัฒนาภิจนสงเชียงใหม่ จำกัด บริษัท วิริยะวงศักร่วมบริการ จำกัด และ บริษัท ทรานสแคร์ (ประเทศไทย) จำกัด เป็นต้น ทั้งนี้ในปี 2550 พบว่าผู้นำตลาดทั้งหมดเป็นสัญชาติไทย 100%

2. หน่วยงานและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการขนส่งทางบกอื่น ๆ ที่มีตารางเวลา

2.1. ภาพรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- **กรมการขนส่งทางบก** มีบทบาทหน้าที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การพัฒนาและควบคุมมาตรฐานการให้บริการขนส่งสินค้าด้วยรถบรรทุกเพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ พัฒนาและควบคุมมาตรฐานการให้บริการขนส่งผู้โดยสารทางถนน เพื่อส่งเสริมการให้บริการรถสาธารณะ เสริมสร้างระบบความปลอดภัยในการขนส่งทางถนน รวมทั้งการพัฒนาทางด้านบริการประชาชน (www.dlt.go.th, 2551)

- **สำนักงานนโยบายและแผนการจราจร** (สนข.) มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการขนส่งทางบกคือ ศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะนโยบายวางแผนและประสานแผนการขนส่งและจราจร จัดทำแผนแม่บท เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ สนข. เพื่อให้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือออกกฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งและจราจรให้เหมาะสม จัดทำรายงานและแนวโน้มของการขนส่งและจราจร จัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศของการขนส่งและจราจร นอกจากนี้ยังร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดทำที่และมาตรการในองค์กา ระหว่างประเทศ และระหว่างภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งระหว่างประเทศ (www.otp.go.th, 2548)

- **สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม** เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ทำให้การสนับสนุนด้านข้อมูลด้านการคมนาคม โดยได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เข้ามาใช้ในการพัฒนาการให้บริการข้อมูลและบริการของกระทรวงคมนาคมด้วยระบบเว็บท่า (Enterprise Portal Site) ตั้งแต่ ปี 2547 เพื่อเป็นศูนย์รวมการให้บริการของกระทรวงคมนาคม ทั้งในส่วนการให้บริการข้อมูลสารสนเทศ (Information) และบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) แก่กลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่ม คือ ได้แก่ ประชาชน องค์กร ชำราราชการและให้บริการแก่ภาคธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ มุ่งเน้นการเชื่อมโยงและบูรณาการบริการในลักษณะแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวและเสริมสร้างขีดความสามารถของ

กระทรวงคมนาคมในด้านการเอื้ออำนวยให้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงบริการต่างๆ ภายในกระทรวงได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง (portal.mot.go.th/e-services/index.htm, 2550)

- **องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.)** ภารกิจขสมก. คือ ทำหน้าที่ดูแล และรับผิดชอบการให้บริการรถโดยสารประจำทางในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียงและประกอบการอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการประกอบการขนส่งบุคคล นอกจากการให้บริการด้วยตนเองแล้วยังมีหน้าที่ในการเป็นผู้ควบคุมและดูแลสถานประกอบการเดินรถเอกชนที่ให้บริการรถประเภทรถโดยสารขนาดใหญ่ (ทั้งรถธรรมดา และรถปรับอากาศ) รถมินิบัส รถในซอย และรถตู้โดยสารปรับอากาศ ทั้งนี้โดยมีนโยบายหลักคือ บูรณาการด้านเส้นทางการเดินรถและพัฒนาระบบบริหารจัดการเดินรถให้ประสาน และสอดคล้องกับพัฒนาระบบขนส่งมวลชน สนับสนุนในการแก้ไขปัญหาการจราจร และสิ่งแวดล้อมภายในเมือง รวมถึงการส่งเสริมการนำพลังงานสะอาดมาใช้ในระบบขนส่งมวลชน พัฒนาระบบการจัดเก็บค่าโดยสารให้มีประสิทธิภาพ ภาพในรูปแบบที่ทันสมัยและสามารถเชื่อมโยง ต่อกับระบบขนส่งสาธารณะอื่นๆ (www.bmta.co.th/th/index.php, 2551)

- **บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.)** เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดของกระทรวงคมนาคม ดำเนินการในด้านการบริการขนส่งผู้โดยสารโดยรถประจำทางระหว่างกรุงเทพฯ ไปยังจังหวัดต่าง ๆ ระหว่างจังหวัดและภายในจังหวัดและให้เอกชนเข้ามามีส่วนดำเนินการในรูปของรถร่วมเอกชน ทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการจัดระเบียบการเดินรถทั้งของบริษัทเองและรถร่วมให้เป็นระเบียบ รวมทั้งการให้บริการด้านสถานีขนส่งผู้โดยสารทำให้สามารถแบ่งขอบเขตการดำเนินงานธุรกิจได้ ทั้งนี้มีภารกิจหลักในการพัฒนาการบริการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้มาตรฐานสากล ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รักษาสิทธิที่พึงมี ให้การคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของผู้โดยสารและบุคคลที่สามโดยยกระดับมาตรฐานในการกำกับดูแลทั้งรถบริษัทและสถานประกอบการรถร่วม (www.transport.co.th, 2551)

2.2. มาตรการกำกับดูแล

การกำหนดมาตรการในการกำกับดูแลธุรกิจ เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อสถานประกอบการในประเทศไทย กระทรวงคมนาคม โดยกรมการขนส่งทางบกได้เป็นผู้กำกับดูแลภายใต้ประเด็นเกี่ยวกับข้อกำหนดในการประกอบกิจการการขนส่งทางบก ที่เกี่ยวกับการเข้ามาของคนต่างด้าว ซึ่งปรากฏในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 โดยมีรายละเอียดดังนี้

มาตรการ	รายละเอียด	หน่วยงานกำกับดูแล
การกำหนดคุณสมบัติของสถานประกอบการ	มีข้อกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดประกอบการขนส่งประจำทาง การขนส่งไม่ประจำทาง การขนส่งโดยรถขนาดเล็ก หรือการขนส่งส่วนบุคคล เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน ทั้งนี้ผู้ขออนุญาตประกอบกิจการขนส่งต้อง มีสัญชาติไทย ในกรณีและผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด นั้นต้องจดทะเบียนตามกฎหมายไทยและมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในราชอาณาจักรไทย ต้องมีคุณสมบัติโดยละเอียด ดังนี้ (1) ในกรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดต้องมีสัญชาติไทย (2) ในกรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบทั้งหมดต้องมีสัญชาติไทย และทุนของห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ต้องเป็นของผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและมีสัญชาติไทย (3) ในกรณีที่เป็นบริษัทจำกัด กรรมการบริษัทจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีสัญชาติไทย และทุนของบริษัทจำกัดนั้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ต้องเป็นของผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและมีสัญชาติไทย หรือต้องเป็นของ	กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม

มาตรการ	รายละเอียด	หน่วยงานกำกับดูแล
	<p>ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด หรือต้องเป็นของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือองค์การของรัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาลหรือตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ และบริษัทจำกัดนั้น ต้องไม่มีข้อบังคับอนุญาตให้มีการออกหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ</p> <p>(4) ในกรณีที่บริษัทมหาชนจำกัด กรรมการบริษัทจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีสัญชาติไทย และทุนของบริษัทมหาชนจำกัดนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดต้องเป็นของผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและมีสัญชาติไทย ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นบริษัท จำกัด หรือบริษัทมหาชน จำกัดเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ผู้ถือหุ้นดังกล่าวจะต้องมีลักษณะตาม (1) (2) (3) หรือ (4) แล้วแต่กรณี โดยให้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลางมีอำนาจยกเว้นคุณสมบัติตามความจำเป็น หรือมีเหตุพิเศษเป็นการเฉพาะรายได้</p> <p>นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดที่ระบุว่าผู้ประจําทาง (เช่น ผู้ขับรถ ผู้เก็บค่าโดยสาร นายตรวจ) ในการขนส่งประจําทาง การขนส่งไม่ประจําทางหรือการขนส่งโดยรถโดยสารขนาดเล็กจะต้องมีสัญชาติไทย ทั้งนี้ใบอนุญาตในการประกอบการขนส่งประจําทางมีอายุ 7 ปี และใบอนุญาตขับรถไม่ประจําทางมีอายุ 5 ปี</p>	

ที่มา : พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522

2.3. มาตรการ/โครงการในการส่งเสริมและพัฒนา

ธุรกิจบริการด้านการขนส่งทางบก มีหน่วยงานเกี่ยวข้องจำนวนมาก ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้หน่วยงานต่างๆ ได้กำหนดมาตรการกำกับดูแลและส่งเสริมพัฒนาธุรกิจการขนส่งทางบกของไทย ขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างมาตรการส่งเสริมที่ทำให้ธุรกิจมีการเติบโตและเป็นการเสริมสร้างศักยภาพให้ธุรกิจมีความสามารถแข่งขันของกรมการขนส่งทางบกในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 –2553 มีดังนี้

ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ
โครงการตรวจติดตามธุรกิจการขนส่งประจําทาง	<p>เพื่อตรวจติดตามการจัดการเดินรถและการดำเนินการตามแผนงานและข้อเสนอของ ธุรกิจการขนส่งว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตประกอบการขนส่งหรือไม่ เพื่อรับฟังปัญหาอุปสรรคและให้คำปรึกษาแนะนำ ธุรกิจการขนส่งเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตประกอบการขนส่ง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ ธุรกิจการขนส่งเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ระเบียบและเงื่อนไขที่ทางราชการกำหนดเกี่ยวกับการประกอบการขนส่งประจําทาง และเพื่อรักษาระดับมาตรฐานการให้บริการของ ธุรกิจการ</p>	<p>ผลการดำเนินงานของโครงการนี้อยู่ในขั้นตอนการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้แก่ สถิติจำนวนใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ประจําทางด้วยรถบรรทุกทั่วประเทศ ประเภทและมูลค่าสินค้าที่นำเข้าและส่งออกระหว่างไทย -ลาว ทางด่านชายแดนด้านต่างๆ รวมทั้งข้อมูลอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน และได้มีการจัดทำแบบสัปดาห์เสร็จเรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างคัดเลือกสถานประกอบการที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน</p>	กรมการขนส่งทางบก

ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ
	ขนส่ง ให้ประชาชนผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในการใช้บริการ ตลอดจนเพื่อคัดสรรสถานประกอบการขนส่งที่ดี มีประสิทธิภาพ และคุณภาพ ในการจัดการเดินรถและการให้บริการ โดยระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการคือ ช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 – 2553	กรุงเทพฯ และปริมณฑลเพื่อทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์ต่อไป	
โครงการส่งเสริมคุณภาพธุรกิจขนส่งรุ่นใหม่	เพื่อให้ธุรกิจการขนส่งด้วยรถโดยสารและรถบรรทุกทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้รับการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถและแนวทางในการพัฒนาบริการขนส่งให้มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการประกอบธุรกิจ และเพื่อให้ธุรกิจการขนส่งด้วยรถโดยสารและรถบรรทุกทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ และมีเวทีในการแลกเปลี่ยนแนวคิด ประสบการณ์ ปัญหาและวิธีการแก้ไขระหว่างกัน ทั้งนี้มีระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการคือ ช่วงปีงบประมาณ พ.ศ.2550 – 2552	ระยะเวลาการดำเนินโครงการคือ ช่วงปีงบประมาณ พ.ศ.2550 – 2552 โดยมีงบจำนวน 150,000 บาท เพื่อจัดให้มีการส่งเสริมคุณภาพ ธุรกิจขนส่งด้วยรถโดยสารและรถบรรทุกทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมจำนวน 3 ครั้ง ด้วยการจัดอบรมสัมมนาให้กับสถานประกอบการขนส่งทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	กรมการขนส่งทางบก
โครงการพัฒนาและส่งเสริมสถานประกอบการขนส่งด้วยรถโดยสารในภูมิภาค	เพื่อยกระดับคุณภาพการให้บริการรถโดยสารในต่างจังหวัด และเพื่อให้สถานประกอบการขนส่งมีแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อให้สำนักงานขนส่งจังหวัดมีแผนการส่งเสริมและพัฒนาสถานประกอบการขนส่งไปในทางเดียวกัน โดยระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการคือ ช่วงปีงบประมาณ พ.ศ.2550-2552	สำนักงานขนส่งจังหวัดแต่ละจังหวัด เสนอแผนงานโครงการรวม 48 จังหวัด โดยกรมการขนส่งทางบก ได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณ จำนวน 122,000 บาท ให้แก่ สำนักงานขนส่งจังหวัด 6 จังหวัด ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี ปัตตานี พระนครศรีอยุธยา ร้อยเอ็ด และอุบลราชธานี โดยปัจจุบันมีรายงานผลการ ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนา รวม 36 ครั้ง ซึ่งสูงกว่าแผนที่กำหนดไว้ คือ 19 ครั้ง นอกจากนี้กรมการขนส่งทางบก ได้จัดสัมมนาเชิงวิชาการ เพื่อให้ความรู้ในเรื่องการใช้โปรแกรมประยุกต์ TMS (Transport Management System) เรื่อง “การขนส่งมีประสิทธิภาพลดต้นทุนการขนส่งได้อย่างไร ” ในวันที่ 6 กรกฎาคม 2550 ณ กรมการขนส่งทางบก มีผู้เข้าร่วมจำนวน 100 คน	กรมการขนส่งทางบก

ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ
โครงการให้ความรู้สถานประกอบการขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารเพื่อยื่นขอการรับรองมาตรฐาน	เพื่อยกระดับมาตรฐานบริการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทาง ถือเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนนิยมใช้บริการขนส่งสาธารณะเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้สถานประกอบการขนส่งประจำทางยื่นขอการรับรองมาตรฐานจากกรมการขนส่งทางบก รวมถึงสร้างความเข้าใจให้สถานประกอบการทราบถึงผลที่จะได้หลังจากการได้รับการรับรองมาตรฐาน ตลอดจนเพื่อเผยแพร่ข้อกำหนดมาตรฐานคุณภาพบริการขนส่งให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ โดยระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการคือ ช่วงปีงบประมาณ พ.ศ.2550 - 2552	ดำเนินการออกให้ความรู้สถานประกอบการแล้วจำนวน 3 ครั้ง ดังนี้ 1) ช่วงตุลาคม 2549 ที่จังหวัดชัยภูมิ อุตรธานี เลย ขอนแก่น นครราชสีมา 2) ช่วงเดือน พฤศจิกายน 2549 ที่จังหวัดปทุมธานี 3) ช่วงเดือน มกราคม 2550 ที่จังหวัดแพร่ น่าน และมีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยได้จัดแล้ว 2 ครั้ง ในกรุงเทพฯ และอุตรธานี ในช่วงเดือนมิถุนายน ปี 2550 โดยมีผู้เข้าร่วมรวมทั้งสิ้น 180 คน	กรมการขนส่งทางบก
โครงการคลินิกแก้ไขปัญหาการประกอบการขนส่งประจำทาง	เพื่อตรวจสอบ ติดตามผลการประกอบการขนส่ง และบันทึกข้อมูลประวัติการประกอบการขนส่งอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ถูกต้องตรงความเป็นจริงและเป็นปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อให้รับทราบปัญหา และอุปสรรคในการประกอบการขนส่งและนำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงเงื่อนไขใบอนุญาตประกอบการขนส่งให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ตลอดจนเพื่อส่งเสริมให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง ดำเนินกิจการได้อย่างมั่นคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการขนส่งสาธารณะ และสามารถแข่งขันกับการขนส่งในรูปแบบอื่น ๆ ได้ ทั้งนี้พื้นที่เป้าหมายของโครงการคือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกหรือภาคกลาง และภาคตะวันตก ภาคละ 1 ครั้ง/ปี รวม 4 ปี จำนวน 20 ครั้ง โดยมีสถานประกอบการขนส่ง เจ้าของรถร่วม เข้าร่วมประชุมครั้งละประมาณ 100 คน โดยระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการคือช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 - 2552	กรมการขนส่งทางบกได้ให้เจ้าหน้าที่ออกไปช่วยแก้ไขปัญหา พร้อมให้คำปรึกษาและแนะนำ สถานประกอบการขนส่งที่จัดเดินรถไม่ถูกต้อง โดยในปีงบประมาณ 2550 กำหนดไว้ 5 ครั้ง คือ - ครั้งที่ 1 ประกอบด้วย สถานประกอบการขนส่งประจำทางหมวด 3 เขตจังหวัดภาคเหนือและภาคกลาง ตอนบน จำนวน 20 จังหวัด สถานประกอบการขนส่งเส้นทางหมวด 3 จำนวน 43 ราย และเส้นทางเดินรถที่ทำการตรวจสอบจำนวน 126 เส้นทาง - ครั้งที่ 2 ณ ทาวน์ อิน ทาวน์ พัทยา จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วยสถานประกอบการขนส่งประจำทางหมวด 3 เขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ตอนล่าง และภาคตะวันตกบางส่วน จำนวน 20 สถานประกอบการขนส่ง เส้นทางหมวด 3 จำนวน 72 ราย และเส้นทางเดินรถที่ทำการตรวจสอบจำนวน 84 เส้นทาง - ครั้งที่ 4 ณ โรงแรมโฆษะ จังหวัดขอนแก่นประกอบด้วยสถานประกอบการขนส่งประจำทางหมวด 3 เขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	กรมการขนส่งทางบก

ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ
		<p>จำนวน 19 จังหวัด สถานประกอบการขนส่งเส้นทางหมวด 3 จำนวน 75 ราย และเส้นทางเดินรถที่ทำการ ตรวจสอบจำนวน 123 เส้นทาง</p> <p>- ครั้งที่ 5 ณ ห้องประชุมกรมการขนส่งทางบก อาคาร 3 ชั้น 5 ประกอบด้วยสถานประกอบการขนส่งประจำทางหมวด 4 ในเขตกรุงเทพฯ ที่บริษัทเอกชนเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตสถานประกอบการขนส่ง จำนวน 22 ราย และเส้นทางเดินรถที่ทำการ ตรวจสอบจำนวน 34 เส้นทาง</p>	
<p>โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการขนส่งทางถนน</p>	<p>เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องด้านการขนส่งทางถนนให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น เพื่อป้องกันแก้ไขบรรเทาและลดปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนน และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของระบบโครงสร้างพื้นฐาน และบริการคมนาคมขนส่ง ตลอดจนเพื่อให้ระบบการคมนาคมขนส่ง มีความปลอดภัยและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยมีพื้นที่เป้าหมาย ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการคือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 - 2552</p>	<p>ดำเนินการตามแผนโดยจัดอบรมตามโครงการดังต่อไปนี้</p> <p>(1) โครงการอบรมการขับรถอย่างปลอดภัยใส่ใจ การให้บริการพนักงานขับรถโดยสารประจำทาง (รถร่วมบริการ ขสมก.) ประจำปี 2551 จำนวน 3 รุ่น มีผู้เข้ารับการอบรมรวม 167 คน</p> <p>(2) โครงการอบรมเสริมความรู้และพัฒนาคุณภาพการให้บริการพนักงานเก็บค่าโดยสาร(รถร่วมบริการ ขสมก) ประจำปี 2551 จำนวน 2 รุ่น มีผู้เข้ารับการอบรมรวม 90 คน</p> <p>(3) โครงการอบรมพนักงานขับรถโดยสารรับ - ส่งนักเรียนประจำปี 2551 จำนวน 2 รุ่น มีผู้เข้ารับการอบรมรวม 107 คน</p> <p>(4) โครงการอบรมผู้ควบคุมดูแลนักเรียนประจำรถรับ - ส่ง นักเรียนประจำปี 2551 จำนวน 2 รุ่น มีผู้เข้ารับการอบรมรวม 145 คน</p> <p>(5) โครงการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพพนักงานขับรถโดยสารไม่ประจำทาง ประจำปี 2551 จำนวน 3 รุ่น มีผู้เข้ารับการอบรมรวม 328 คน จำนวน 116 คน</p>	<p>กรมการขนส่งทางบก</p>
<p>โครงการส่งเสริม</p>	<p>เพื่อลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุจากการเดินรถ</p>	<p>ดำเนินการประกาศผลผู้ชนะเลิศการ</p>	<p>กรมการขนส่งทางบก</p>

ชื่อโครงการ	วัตถุประสงค์	ผลการดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ
การจัดทำมาตรฐานคุณภาพบริการรถโดยสารประจำทางเพื่อความปลอดภัยในการใช้บริการรถโดยสาร	โดยสารประจำทาง เพื่อส่งเสริมให้สถานประกอบการจัดทำมาตรฐานคุณภาพบริการรถโดยสารประจำทางซึ่งจะเป็นการสร้างระบบในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุอย่างเป็นรูปธรรมและเพื่อสร้างสำนึกและรูปแบบการจัดการเดินรถที่มีการดูแลป้องกันกา รเกิดอุบัติเหตุอย่างเป็นระบบ พื้นที่เป้าหมายศึกษาโครงการจะดำเนินการทั่วประเทศทุกภูมิภาค มีระยะเวลาในการดำเนินงานของโครงการคือ ปีงบประมาณ พ.ศ.2551	ประกวดโลโก้มาตรฐานคุณภาพบริการรถโดยสารประจำทาง และดำเนินการจัดพิมพ์แผ่นพับประชาสัมพันธ์เพื่อความปลอดภัยในการใช้บริการ รถโดยสาร เพื่อแจกประชาชน และในช่วงเดือนมกราคม ถึงกุมภาพันธ์ 2550 มีกำหนดออกให้ความรู้และ เชิญชวนในการจัดทำมาตรฐานคุณภาพบริการรถโดยสารประจำทาง เพื่อความปลอดภัยในการใช้ บริการรถโดยสาร ใน 5 จังหวัด คือเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน สุโขทัย ลำปาง และนครสวรรค์	

3. สถานภาพการประกอบธุรกิจ และศักยภาพในการประกอบธุรกิจของสถานประกอบการ สัญชาติไทย 100% และสถานประกอบการที่มีต่างชาติเป็นหุ้นส่วนของธุรกิจการขนส่งผู้โดยสารทางบกอื่น ๆ ที่มีตารางเวลา

จากการศึกษาข้อมูลงานวิจัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญในธุรกิจ เช่น สมาคมผู้ประกอบการรถโดยสารประจำทาง บริษัท ขนส่ง จำกัด องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ และการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสถานประกอบการรถโดยสารประจำทาง สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ธุรกิจการขนส่งด้วยรถโดยสารประจำทาง มีลักษณะดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ มี 2 หน่วยงาน คือ บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.) และองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ซึ่งดำเนินงานในลักษณะรัฐวิสาหกิจ คือ ภาครัฐจะถือหุ้น 51% และเอกชนถือหุ้น 49% เส้นทางที่ได้รับอนุญาตให้จัดการเดินรถคือ บริษัท ขนส่ง จำกัด ในเส้นทางหมวด 2 และหมวด 3 รถโดยสารที่อยู่ภายใต้การดูแลของ บขส. มีรถที่เป็น บขส. เอง และรถร่วมบริการ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10:90 สำหรับองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ อนุมัติให้จัดเดินรถในเส้นทาง หมวด 1 และหมวด 4 ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดที่มีเส้นทางต่อเนื่อง รถโดยสารที่อยู่ภายใต้การดูแลของ ขสมก. ประกอบด้วยรถของ ขสมก. เอง และรถร่วมบริการ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21:79 นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการโดยเอกชน อนุมัติให้จัดเดินรถในเส้นทาง หมวด 1 และหมวด 4 ในจังหวัดส่วนภูมิภาค และเส้นทาง หมวด 1 และหมวด 4 ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดที่มีเส้นทางต่อเนื่องในบางเส้นทาง และเส้นทางหมวด 3 ทั้งนี้มีรายละเอียดสถานภาพการดำเนินการดังนี้

1) การใช้ทรัพยากรในการดำเนินธุรกิจ

- **สถานประกอบการสัญชาติไทย 100%** มีการใช้ทรัพยากรภายในประเทศเกือบทั้งหมด ได้แก่ ปัจจัยทุน ด้านบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ รูปแบบและวิธีการบริหารจัดการ ส่วนปัจจัยด้านเครื่องมือเทคโนโลยี มีการนำเข้าทรัพยากรจากต่างประเทศแต่น้อยกว่าร้อยละ 50 ได้แก่ รถโดยสารระบบ NGV และตัวถังรถ และชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์บางประเภท เป็นต้น ซึ่งจะมีการว่าจ้างผู้ต่อรถเพื่อนำมาเป็นผู้ต่อรถให้อีกทอดหนึ่ง
- **สถานประกอบการที่มีต่างชาติเป็นหุ้นส่วน** ส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรในการดำเนินธุรกิจภายในประเทศเกือบทั้งหมด มีเพียงปัจจัยทุนเท่านั้นที่นำจากต่างประเทศ แต่โดยเฉลี่ยแล้วยังมีสัดส่วนการ ลงทุนของต่างชาติน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ทุนภายในประเทศ

2) สถานภาพการตลาด การแข่งขันในตลาด

(1) **กลุ่มเป้าหมายของธุรกิจ** สถานประกอบการสัญชาติไทย 100% และสถานประกอบการที่มีต่างชาติเป็นหุ้นส่วน มีกลุ่มเป้าหมาย โดยส่วนใหญ่จะให้บริการตลาดในประเทศทั้งหมด โดยลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลทั่วไป นักเรียน/นักศึกษา ผู้ใช้แรงงาน ที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด ซึ่งต้องใช้บริการการขนส่งสาธารณะในการเดินทาง สำหรับตลาดต่างประเทศ กลุ่มลูกค้าเป้าหมายเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางระหว่างจังหวัดในประเทศ หรือเดินทางข้ามเขตชายแดน

(2) **ช่องทางและวิธีการตลาด** สถานประกอบการไม่มีการทำการตลาด ทั้งนี้จะมีการขอ อนุญาตจากกรมการขนส่งทางบกเพื่อเข้ามาเป็นผู้ให้บริการ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับข้อกำหนดจำนวนสถานประกอบการในแต่ละเส้นทางด้วย

(3) **คู่แข่งหลัก** สถานประกอบการไทยและสถานประกอบการที่มีต่างชาติเป็นหุ้นส่วน มีคู่แข่งกัน คล้ายกัน โดยคู่แข่งหลักเป็น รถโดยสารผิดกฎหมาย เช่น รถตู้ หรือรถโดยสารป้ายดำ ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนเป็นการขนส่งสาธารณะ แต่นำมาวิ่งรับ-ส่งผู้โดยสาร นอกจากนี้ยังมี รถขนส่งผู้โดยสารที่มีเส้นทางเดินรถทับซ้อนกันและรถรับจ้างทั่วไป และการขนส่งผ่านช่องทางอื่นๆ เช่นการโดยสารโดยเรือ รถไฟฟ้า และรถยนต์ส่วนบุคคล

(4) รูปแบบและวิธีการแข่งขัน

การแข่งขันในธุรกิจรถโดยสารประจำทาง พบว่าการแข่งขันกันสูงในผู้ให้บริการรถโดยสารในเส้นทาง หมวดที่ 2 ระหว่างกรุงเทพฯ และจังหวัดต่างๆ ทั้งนี้ รูปแบบการแข่งขันคือการพยายามพัฒนาบริการที่นำเสนอแก่ลูกค้า เช่น การอบรมพนักงาน การปรับเปลี่ยนรถโดยสารให้มีความหรูหราและปลอดภัย การให้บริการที่มีความหลากหลาย หลายระดับ เพื่อให้ลูกค้าได้เลือกใช้ตามความพอใจ รวมทั้งการให้ความสะดวกด้วยการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงการจำหน่ายตั๋วและการชำระค่าบริการอีกด้วย

โดยในการจัดระบบการขนส่งมวลชนด้วยรถโดยสารประจำทางของไทย จะมีคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดลักษณะของรถโดยสาร กำหนดเส้นทาง จำนวนสถานประกอบการขนส่ง จำนวนรถ กำหนดอัตราค่าโดยสาร การลดหย่อนค่าโดยสาร ค่าบริการที่เกี่ยวข้อง กำหนดสถานที่ จัดให้มีหรือจัดตั้งระเบียบเกี่ยวกับสถานีขนส่งผู้โดยสาร กำหนดชนิดหรือสภาพรถที่ไม่ให้จดทะเบียน กำหนดประเภทหรือชนิดของรถที่ต้องหยุดหรือจอดเพื่อการรับส่งผู้โดยสารหรือขนส่งถ่ายสินค้า ณ สถานีขนส่ง กำหนดที่หยุดหรือจอดรถเพื่อรับส่งผู้โดยสาร วางมาตรการในการกำหนด อนุญาต เพิกถอนการอนุญาต การควบคุมกิจการการขนส่งทางบก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายการขนส่งทางบกกำหนดไว้ และตามมติคณะกรรมการนโยบายการขนส่งทางบก

(5) แนวโน้มความต้องการของตลาด

ทั้งสถานประกอบการสัญชาติไทย 100 % และสถานประกอบการ ที่มีต่างชาติเป็นหุ้นส่วน ส่วนใหญ่ต่างคาดว่าแนวโน้มตลาดในประเทศระยะเวลา 1-3 ปีข้างหน้าจะลดลง ประมาณร้อยละ 40 เนื่องจากผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจ และการเมืองในประเทศ ประชาชนลดการเดินทางลง เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย ประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีในการสื่อสาร มีการพัฒนาและมีราคาถูกลงมาก การขยายตัวของแหล่งชุมชน แหล่งอำนวยความสะดวกทำให้ลดระยะเวลาและระยะทางลง นอกจากนี้ผู้ให้บริการยังต้องแข่งขันกับ รถผิดกฎหมายที่ให้เข้ามาบริการอย่างไม่ถูกต้อง ทำให้ถูกแย่งผู้โดยสาร อีกทั้งปัจจุบันการออกรถส่วนตัวทำได้ง่าย ทำให้คนหันไปใช้รถส่วนตัวในการเดินทางทั้งระยะสั้นและระยะยาว

4. สถานภาพของประเด็นความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการขนส่งผู้โดยสารทางบกอื่น ๆ ที่มีตารางเวลา

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสถานประกอบการสัญชาติไทย 100 % และสถานประกอบการที่มีต่างชาติเป็นหุ้นส่วน พบว่ามีประเด็นความสามารถบางประการที่ไม่แตกต่างกันในด้านบุคลากรที่มีความชำนาญมีความสามารถในการให้บริการ ด้านภาพลักษณ์ มีชื่อเสียงในการให้บริการ เป็นที่รู้จัก แต่ด้านการตลาดและด้านการบริหารจัดการ สถานประกอบการที่มีต่างชาติเป็นหุ้นส่วน มีประเด็นที่ทำให้มีความเปรียบสถานประกอบการสัญชาติไทย 100 %

เช่น ด้านการตลาด มีการส่งเสริมการตลาดอย่างสม่ำเสมอผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ มีกลุ่มลูกค้าที่เป็นธุรกิจเฉพาะขนส่งสินค้าที่ยังไม่มีสายเรืออื่นเข้ามาเป็นคู่แข่ง และมีกองเรือขนาดใหญ่เป็นของตนเองทั้งที่ชักธงไทยและต่างประเทศ ส่วนด้านการบริหารจัดการองค์กร มีการบริหารงานแบบมีธรรมาภิบาล โปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับระบบการบริหารงานแบบใหม่ ที่มุ่งสู่การมีธรรมาภิบาล ใส่ใจสังคม สิ่งแวดล้อม

ข้อจำกัดระหว่างสถานประกอบการสัญชาติไทย 100 % และสถานประกอบการที่มีต่างชาติเป็นหุ้นส่วน ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก เช่น ด้านบุคลากร ไม่มีความชำนาญในการขนส่งสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น เคมีภัณฑ์ เป็นต้น ด้านภาษาในการสื่อสารกับต่างประเทศ ด้านการตลาด ตลาดยังอยู่ในวงจำกัด กลยุทธ์การขายตลาดไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ และด้านการเงิน เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ต้องใช้เงินลงทุนสูง ทำให้มีอุปสรรคในการขยายการลงทุน และมีปัญหาสภาพคล่องในการดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้ สามารถสรุปประเด็นความสามารถในการแข่งขัน ได้ดังนี้

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของสถานประกอบการสัญชาติไทย 100 %

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรมีความชำนาญในเส้นทางเดินรถที่ให้บริการ มีประสบการณ์ในการขับรถขนาดใหญ่ - มีความชำนาญในเส้นทางบริการ เนื่องจากเป็นคนในพื้นที่ - มีการรวมกลุ่มผู้ประกอบการที่ชัดเจน เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการพัฒนาบริการ เช่น การทำสัญญาทดแทนรถ/นำรถมาเสริม ในกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรยังขาดประสิทธิภาพในการให้บริการ ด้านคนขับรถ พนักงานบริการบนรถ และช่างซ่อมเครื่องยนต์ NGV - เนื่องจากมีการเปิดให้นำรถของผู้ให้บริการรายย่อยมาร่วมในสัมปทาน เส้นทางเดียวกัน ทำให้การควบคุมคุณภาพบริการและพัฒนาบริการทำได้ยาก ทำได้เพียงขอความร่วมมือ แต่ไม่สามารถมีมาตรการจัดการให้ปฏิบัติได้ตามมาตรฐานการให้บริการ - สภาพคล่องทางการเงินไม่ค่อยดี ขาดทุน เนื่องจากต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในขณะที่รายได้ลดลง และมีหนี้สินเดิมจากการกู้เพื่อปรับเปลี่ยนระบบ เครื่องยนต์ เป็นต้น - การปรับราคาค่ารถโดยสารไม่เป็นไปตามกลไกตลาด ทั้งที่ต้นทุน เช่น ราคาน้ำมัน อะไหล่ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ราคาค่าโดยสารต้องได้รับการพิจารณา เป็นครั้ง ๆ ซึ่งทำให้สถานประกอบการต้องแบกภาระไว้ จนประสบปัญหาขาดทุน
โอกาส	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none"> - ระบบสาธารณสุขโรค ถนน เส้นทางเดินรถ มีการพัฒนาให้มีความสะดวกสบายเข้าถึงจุดหมายที่จะเดินทางไปได้โดยตรง ทำให้โอกาสที่จะขยายเส้นทางขนส่งระหว่างจังหวัด หรือภายในจังหวัดที่การคมนาคมยังเข้าไม่ถึงยังมีอยู่ 	<ul style="list-style-type: none"> - การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมในบริการด้านนี้ โดยมีการแข่งขันจากกลุ่มผู้ให้บริการที่ผิดกฎหมายหรือมีอิทธิพล - การแข่งขันจากช่องทางการขนส่งอื่นที่ทำให้ประหยัดเวลา สะดวกสบายมากกว่าช่องทางการให้บริการโดยตรงโดยสารประจำทาง